מב א מיי׳ פ״א מהל׳

עשיו נ טוש"ע אה"ע סימו

קל סעיף כ: ב מייי פ"ו מהלי יבום הלי ז סמג עשין נא טוש"ע

אה"ע סי׳ קעג סעיף ו: גא ג מיי׳ פ״א מהל׳ גירושין הל׳ יד ופ״י הלכה ב סמג

עשין ג טוש"ע אה"ע סיי קסו ס"א וסיי קג ס"א: גב ד מייי פ"ט מהלי פרה

אדומה הלי יב סמג עשין רלג: בג ה מיי פי״א מהלי מלוה

ולוה הל׳ ב סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סי מ סעי' ב וסי' נא סעי' ז:

ל) [לעיל סו: על: לקמן פז:],
 כ) ס"ל ל"ג, ג) יכמות ל:,
 ד) חיפא ס"ל, ה) משמיה

דרב מ"ל. ו) פרה פ"ט מ"ג

לש לה בנים לא תצא" בו'. וא"ת מאי פריך לעיל הניחא למ"ד לא תלא אלא למ״ד תלא מאי איכא למימר ומאי קושיא נימא דבשלום מלכות אפילו יש לה בנים תצא וי"ל דבשלום מלכות נמי כיון דלרבנן הולד כשר יש לה בנים לא תלא:

זרק לה קרושין ספק קרוב כו׳. בפ' ד' חחין (יבמות ל:) דייק ואילו בגירושין ספק קרוב לו כו' לא קתני ומפרש לה:

בל העופות פוסלין במי חמאת. טעמא משום שתהא חיותו בכלי ב אבל משום מלאכהיי) [ג איו נפסל אחר קידוש כדאמרינן בספרישו ובמס׳ פרה (פ"ד מ"ד) ומיהו משום היסח הדעת ד נראה דנפסלין לאחר קידוש ובמקום אחר הארכתישו:

ודוקא כתב ידו ועד "אבל כתב סופר ועד לא ושמואל אמר אפי' כתב סופר ועד שהרי שנינו מכתב סופר ועד כשר ורב מי דמי התם תינשא לכתחילה הכא דיעבד ושמואל לא קשיא הא בספרא דמובהק והא בספרא דלא מובהק וכן אמר ר' יוחנן יו(כתב ידו שנינו) אמר ליה רבי אלעזר הרי יש עליו עדים אמר ליה אסיפא זימנין אמר רב תצא זימנין אמר רב לא תצא הא כיצד יש לה בנים לא תצא אין לה בנים תצא מתיב מר זומרא בר מוביה ביוכולן שהיו

בהן ספק קידושין או ספק גירושין הרי אלו חולצות ולא מתיבמות כיצד ספק קידושין זרק לה קידושין ספק קרוב לה ספק קרוב לו זהו ספק קידושין ספק גירושין כתב בכתב ידו ואין עליו עדים יש עליו עדים ואין בו זמן יש בו זמן גירושין כתב בכתב ידו ואין עליו ואין בו אלא עד אחד הרי זה ספק גירושין ואי אמרת לא תצא צרתה אתיא ליבומי תתיבם ואין בכך כלום חששא דרבגן היא לוי אמר לעולם לא תצא וכן אמר ר' יוחנן ילעולם לא תצא וכן אמר להו ר' יוחנן לבני ר' חלפתא דמן ייהונא הכי אמר אבוכון סלעולם לא תצא וקרצית שבעמיר אינה פוסלת במי חמאת מאי קרצית אמר אביי דידבתא דביני כיפי מתיב רב דניאל בר רב קטינא סכל העופות פוסלין במי חמאת חוץ מן היונה מפני שמוצצת ואם איתא ניתני חוץ מיונה וקרצית לא פסיקא ליה דגדולה לא פסלה וקטנה פסלה ועד כמה אמר ר' ירמיה ואיתימא ר' אמי עד כזית: ר' אלעזר אומר אף על פי וכו': ״אמר רב יהודה אמר רב הלכה כר' אלעזר בגימין כי אמריתה קמיה דשמואל ©אמר האף בשמרות ורב סבר בשמרות לא הא קתני וגובה מנכסים משועבדים רבי אלעזר תרתי אמר ורב סבר כוותיה בחדא ופליג עליה בחדא וכן אמר ר' יעקב בר אידי אמר ר' יהושע בן לוי הלכה כר' אלעזר בגימין ורבי ינאי אמר אפילו ריח הגם אין בו ורבי ינאי לית ליה דר' אלעזר הכי קאמר לרבנן אפילו ריח הגם אין בו וכן אמר ר' יוםי בר' חנינא אמר ריש לקיש הלכה כרבי אלעזר בגימין ור' יוחנן אמר אפילו ריח הגם אין בו לימא ר' יוחנן לית ליה דר' אלעור הכי קאמר לרבגן אפילו ריח הגם אין בו שלח ליה ר' אבא בר זברא למרי בר מר בעי מיניה מרב הונא הלכה כר⁷ אלעזר בגימין או אין הלכה אדהכי נח נפשיה דרב הונא אמר ליה רבה בריה הכי אמר אבא משמיה יידרבא הלכה כר' אלעזר בגיטין ורבותינו הבקיאין בדבר הלכה משום רבינו אמרו הלכה כר' אלעזר בגימין דאמר רב חמא בר גוריא אמר רב הלכה כר' אלעזר בגימין איכא דאמרי וחברינו הבקיאין בדבר הלכה ותלמידי רבינו משום רבינו אמרו הלכה כרבי אלעזר בגימין דאמר רב חסדא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב הלכה כרבי אלעזר בגיפין וכן כי אתא רבין אמר ר' אלעזר אמר רב הלכה כרבי אלעזר בגיפין: כותני שנים ששלחו שני גיפין שוין ° ונתערבו נותן שניהם לזו ושניהם לזו לפיכך אבר אחר מהן הרי השני בטל יחמשה שכתבו כלל בתוך הגם איש פלוני מגרש פלונית ופלוני פלונית והעדים מלממה כולן כשרין וינתן לכל אחת ואחת היה כותב טופס לכל אחד ואחד והעדים מלמטה את שהעדים ניקרין עמו כשר: גבל' מאן תנא אמר ר' ירמיה דלא כר' אלעזר דאי ר' אלעזר יכיון דאמר יעדי מסירה כרתי הא לא ידעי בהי מינייהו קא מגרשה אביי אמר יכיון דאמר יעדי אפי' תימא ר' אלעזר אימא דבעי ר' אלעזר כתיבה לשמה גתינה לשמה מי בעי: המשה שכתבו כלל כו': היכי דמי כלל היכי דמי מופס אמר רבי יוחנן "זמן אחד לכולן זהו כלל זמן לכל אחד ואחד זהו מופס וריש לקיש אמר

בהן וכתוב בספר וחתום בירמיה אפילו (לב) בספר המקנה: אפי' בשטרום. דהתם עלה טובה קמ"ל מפני תיקון העולם: והא קסני. מתניתין: גובה מנכסים משועבדים. אם שטר הוא או גט זה גובה כתובה מנכסים משועבדים דתנן בכתובות (דף פט.) הוליאה גט ואין עמו כתובה גובה כתובתה: סרסי אמר. בגיטין ושטרות: ריח הגט. ליפסל בכהונה להחמיר וכל שכן להתיר: ורבוסינו הבקיאין בדבר הלכה. הנך דמפרש ואזיל רב חמא בר גוריא: משום רבינו. רב: חברינו. רב חסדא: בותבר' שני גיטין שוין. בשמוחיהן: הרי השני בעל. דלא ידעינן דמאן ניהו: טופס לכל אחד ואחד. בגמ' מפרש לה: אח שהעדים נקרים עמו. היינו מחמון עליונים פסולים שמא לא העידו אלא על האחרון: גבו' מאן סנא. דקתני דאיכא תקנתא בנותן שניהם לזו ושניהם דלה כר' אלעזר. אלה כר' מאיר הלכך כל אחת מהן מתגרשת בשלה שהרי בא לידה ועדיו חתומים בו ור' מאיר כיון דלא בעי עדי מסירה שפיר דמי דהא כל גיטין נמי משחתמו העדים אינן יודעין למי ינחן: הא לא ידעי. עדי מסירה בהי מינייהו מיגרשא ואין זו נחינה לשמה מבוררת ורבי אלעזר כיון דחתימה לשמה לא בעי על כרחיך לשמה דכתיב בקרא אכתב ונחן קאי:

הכא לכתחילה לא תנשא ואם נישאת לא תצא: והאיכא גט קרח התם הולד ממזר הכא הולד כשר הניחא לר' מאיר אלא לרבנן מאי איכא למימר התם אפילו לרבנן תצא הכא לא תצא: והא איכא שלום מלכות התם הולד ממזר הכא הולד כשר.

הניתא ליר מאיר אלא לרבנן מאיר הכא לא תצא: והא אילא שלום מלכות התם הולד ממוד הכא הולד כשר.

מהן רשמקיאות פוסלות הראשונות. ר"ש נפליו לרבון מצא הכא לא תצא: והא אילא של בו מון ואין בו אלא עד אחד

הניתא ליר מאיר אלא לרבנן מאי איכא למימר התם אפילו לרבנן תצא הכא לא תצא: יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד

אמר רב ליש אלא דוקא כתב ידו ועד אחד אבל כתם סופר ועד לא. פ" דלא תימא פיון דואימא כתב ידו סגי לן בעד א" וליתכשר לכתחלה אלא אף זה פסול א מובהק פ" אם היה הסופר ועד כשר שהרי שנינו אבל לעולם בכתב סופר ועד פסול ושמואל אמר לא ק" הא בספרא מובהק פ" אם היה הסופר מובהק וסופר לכל העיר מועלת כתיבתו ורב מ" דמ" התם או א" מקרוב" האשה כתבו שאינו כשר לעדות ולא כמו החימה עד שני אבל אם הסופר אינו מובהק סברו העולם כיון שאינו חתום לא היה כשר לעדות דשמא עבד או אשה או א" מקרוב" האשה כתבו שאינו כשר לעדות ולא כעד א" ואתו לאכשורי עד א" בגיטין: וכן א"ר יותנן כתב ידו שנינו וק"ל דרב ושמואל ור" יותנן כ"ש הכא דקאי רב כר" יותנן וכתבא דספרא לא מהני מידי: הרי אלו ג" גיטין פסולין זמנין אמר רב תצא יתקיים הגט זה אלא בעד א" אתו לאכשורי עד א"ב גיטין: וכן א"ר יותנן פסולין ומנין שלא וכן את בא וכן המובה בנט זה מנכסים משועבדים שאין העדים וחומנין ומנין אתרים וחומנין היותנן של הבנים לא תצא אין לה בנים תצא: ולדי ממר לעולם לא תצא וכן אמר ר" יותנן לשלם לא תצא וכן הלכה ביו אלוור ביות ביות ביות היותנו של היות ביות ביות ביות היותנו מותנים ביות ביות היותנו מותנים ביות ביות היותנו מיותנים ביות ביות ביות היותנים ביות היותנים ביות היותנים ביות ביות היותנים ביות ביות היותנים ביותנים ביותנים ביות היותנים ביותנים ביות היותנים ביותנים וכו' פי׳ ר' אלעזר לא בעי עדי חתימה כלל כי אם עדי מסירה ואם אין שם עדי מסירה כאן שנתנו לה בינו לבינה אע"פ שיש שם עדי חתימה אינו כלום דעדי מסירה כרתי ולמה נהגו העולם להחתים עדים בגט אלא מפני תיקון העולם שמא האשה לא תנשא עכשיו ועדי מסירה ימותו או ילכו להם למדינת הים וכשתבוא האשה להנשא בגט זה שאינו חתום לא נאמין לה שהבעל כתבו ותננו לה דדילמא היא כתבה ליה אבל אם הגט חתום עדי הגט מוכיחים שהבעל כתבו וחתמו שהאשה להנשא בצט זה שאשה בודאי הבעל נתנו לה ולא חיישינן שמא כתב ליתן ולא נתן ונפל ממנו ומצאתו כי היכי דאמרי׳ בכל שטר מלוה דנפיק מתותי יד המלוה או שטר מכר דנפיק מתותי ידא דלוקח אלא ודאי הבעל נתנו לידהו הישותנו לה בפני עדי מסירה והילכך נאמנת האשה לומר בפני פלוני ופלוני ופלוני ופלוני לומני לוהם למדינת הים אבל 2) מכיון שנתן לה בעלה הגט אינה מוציאה שטר מכר דנפיק מתותי ידא דלוקח אלא ודאי הבעל נתנו לה. אמר רב יהודה אמר רב הלכה כר׳ אלעור בגיטין כי אמריתה קמיה דשמואל אמר אף בשטרות: ורב סבר בשטרות לא והא קתני וגובה מנסים משועבדים ר׳ אלעור תרתי אמר ורב סבר לה כותיה בחדא ופליג עליה בחדא וקי"ל הלכה כשמואל בדיני: בהנ" ב׳ ששלחו ב׳ גיטין שוין ונתערבו נותן שניהם לזו לפיכך אם אבד א׳ מהן הרי השני בטל. ה׳ שכתבו כלל בתוך הגט איש פלוני מגרש את פלונית ופלוני פלונית והעדים מלמטה את שהעדים נקראים עמו כשר: ה״ד כלל וה״ד טופס א״ר יותנן זמן אחד לכולן זהו כלל זמן לכל אחד ואחד זהו טופס וריש לקיש אמר

ודוקא כסב ידו ועד. הוא דאמרינן הולד כשר. וכי תימא הא מרישא שמעינן לה דאפילו בלא שום עד הולד כשר אי לאו סיפא הוה אמינא היכא דאיכא עד אחד עם כתב ידו חינשא לכתחלה: דהא חנו. לקמן בפירקין: כתב סופר ועד כשר. כלומר כתב סופר וחתם עד אחד כשר: ורב. אמר לך מי דמי

התם כשר לכתחילה משמע דהתם חתם סופר עם העד שנינו כדמתרן לה רבי ירמיה לקמןיש: ושמותל לית ליה דרבי ירמיה אלא כתב סופר ולא חתם והיינו טעם דכשר לכתחילה בספרא דמובהק ובקי בחורת גיטין ולא יכתבנו אלא אם שמע מפי הבעל: וכן א"ר יוחגן. כרב דאמר כתב ידו שנינו אבל כתב סופר הולד ממזר: הרי יש עליו עדים. ר' אלעזר סבר דאמלעיתא קאי: זימנין אמר רב. בהני שלשה גיטין דמתני׳ אם ניסת תלא: יש לה בנים. קודם שנודע לנו שבגט הזה ניסת: לא סנא. שלא להוליא לעז ממזרות על בניה: וכולן. חמש עשרה עריות שאמרו שפוטרות לרותיהן מן החלילה אם היו בהן לבעליהן המת קידושי ספק או שגרשן לפני מותו גירושי ספק נמצאת לרתה ספק שהיא לרת ערוה ופטורה ספק שאינה לרת ערוה ווקוקה ליבם: הרי אלו. הלרות: חוללות. שמא זקוקה היא: ולא מסייבמות. שמא אינה זקוקה ונמלא נושא אשת אח שלא במקום מלוה: זהו ספק גירושין. דכיון דמדאורייתא כשר זקוקה לרתה ליבם: ואי אמרם לא סלא. אם ניסת בגט זה: אתי למימר. גט זה מעליא ולרתה לאו לרת ערוה היא ואתי ליבומה: ומשנינן **תחיבם ואין בכך כלום.** כלומר אי אמי ליבומה לא איכפת לן כולי האי דנגזור הא אטו הא דכיון דכשר מדאורייתא חששא דרבנן בעלמה היה ולהו לרת ערוה היא: לעולם לא הצא. ואפי׳ אין לה בנים: וקרלית שבעמיר כו'. ועוד שמועה זו אמר אביכסים דקרלית הנמצאת בעמרים אינה פוסלת במי חטאת אם שתת מהן: מפני שמוללת. ואינה מחזרת ממים שבפיה לחזור ולטפטף בתוך הכלי דתנן התסים שתתה מהן בהמה חיה ועוף פסולין מפני שמקיאים מפיהם לתוכן וכבר בטלו בפיהן מתורת מי חטאת: דידבתח. זבוב גדול כמין חגב: דביני כיפי. הנמלא בין העמרים: עד כמה. הויא קטנה ופסלה: עד כזית. ומכזית ומעלה הויא גדולה ולא פסלה: הלכה כר' אלעור בגיטין. דעדי מסירה כרתי ואפילו פסולא

מוסף תוספות

מלאכה (חולין טב:).

י. א. דמהאי טעמא גופיה דהכא לא תצא בשיש לה בנים שלא להוציא לעז על רויה ה״ה התם לרבנן כיון שאין הולד ממזר. תוס' הרא"ש לעיל בע"ל. כ. משום דמים חיים חיים אל כלי שתהא חיותן . בכלי שלא ימלא בכלי זה (רש"י חולין ט ע"ב ד"ה אם כולה) וכיוז שעמדו בדבר עוד. ג. דכל המקיא פסול דהואיל והפרישו מהן לשתות הרי נעשה בהן מלאכה ונפסלו כשמקיאות פוסלות את הראשונות דמי חטאת

חולין סב., ז) [לעיל ד.] כתובות לד:, ה) [עי תוס׳ לעיל ד. ד"ה דקי"ל], ט) [ל"ל דרב], י) [לעיל ט: וש"ל וע' דרב], י) [לעיל ט: וש"נ וע' תוס' לעיל ד. ד"ה דקי"ל ותוס' כד: ד"ה בעידי מסירה], יא) [דף פח.], יב) בדפו"ר נוסף, משמיה דרב, יג) [פרה פ״ט מ״גו. יד) ל״ל לטעמל משום וכו' בכלי אי נמי משום מקס מו) חוקת סיי קכדי, מו) [ועי תוספות פסחים יח. ד"ה בטלו],

מוסף רש"י

כתב סופר ועד. כתב סופר את הגט וחתם עד אחר, כשר מע סגם המנס ב. ה..... (לעיל פו:). **וכולן.** עריות, שהיו בהן. המת, ספק קידושין או ספק גירושין. הויא לרתה ספק לרת ערוה, דלתא איגרשה ערוה, ולגני קידושין דלמא לא מיקדשה, הרי אלר. הלרום, חולצות. ולא מפטרן בולא כלום דלמא לאו ערוה מתייבמות. דלמא לרת ערוה היא (יבמות ל:). ספק קרוב לר. שהיו ח' אמות מצומצמות שם ווקקו, ספק בד' אמות הקרוב לה, ספק בד' אמות הקרוב לו (שו). כתב בכתב ידו. דקי"ל (צ"ב קעה:) הוצא עליו כתב ידו שהוא חייב לו, גובה מנכסים בני חורין, אלמא כתב ידו בלא טדים מילחה היה וירחוח לי). עליט מינעם טים (יבוחו יה). יש עליו עדים ואין בו זמן. כמוב, או יש בו זמן ואין בו אלא עד אחד זהו ספק גירושין, דאמריגן ג' גיטין פסולין ואם נשאת הולד כשר ואלו הן כתב בכתב ידו כו׳, וה״נ חולנת לרתה כיון דגיטא הוא דאם ניסת חולד כשר, ולא מתייבמת כיון דלאו גיטא מעליא הוא דקרי להו פסול לכתחילה הלכך אי שרית ליה אתרי אינשי לרת ערוה מתיינמת (שם). פוסלין במי חטאת. אם שתו מהן מפני שאין מוללין אלא מגביהין פיהן לאחר שקולטות את המים והמים נופלים מפיהם והרי הן כמו שנעשה בהם מלאכה דקי"ל (לעיל נג.) שהמלאכה פוסלתן, חוץ מן היונה מפני שמוצצת. וכאלו הנותרים לא נעשה

אפינו נפסלו במלאכה אחרת כדאמרינן במסכת גיטין [דף נג ע״א]. לש״י חולין שס. T. דמכיון שנכנסו המים בפי הבהמה ועוף הסיח דעתו מהן וכשמקיאות פוסלות הראשונות. ר"ש נפרה פ"טן מ"ג, ע"ש עוד נאריכות. [ונר"ן פירש כן נדעת רש"י ע"ד עוד].

דרבנן ליכא אבל לא בשטרות דכתיב

בד ו מיי׳ פ״ג מהל׳ גירושין הל' יב סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סיי קלב סעיף נה ז מיי' פ"ד מהלכות גירושין הל' יח סמג עשין נ טוש"ע אה"ע סי' קל סעי" ט: סעי" ט: גו ח מייי פ"א מהלכות גירושין הל' יח סמג שם טוש"ע שם סעיף ו וסימן קלג סעיף א:

נו מ מיי׳ שם פ״ד הל׳ יח :סעי׳ ט

גליון הש"ם מתני' ונתערבו נותן שניהם. עיין טורי אנן ר"ה כו ע"א ד"ה ואם קול:

פסקי רי"ד

אותו חולי עתידין לצאת הלכך אע"פ שלא היו השחינים עליו בעת שמכרו כיון שיצאו בו עד ב' שנים איגלי מילחא שככר היה וולד איגלי מילווא שכבו היה נולד החולי בגופו מקודם לכן ולא היה ניכר לבני אדם ומאז היה המקח טעות: מתני' . הולד כשר כתב בכתב ידו ואין עליו עדים יש עליו . ואין עליו אלא עד אחד הרי אלו ג' גיטין פסולים ואם נשאת הולד כשר ר' אלעזר אומר אע"פ שאין עליו עדים אלא נתנו לה בפני עדים כשר וגובה מנכסים משועבדים שאין העדים חותמין על הגט אלא מפני תיקון העולם. פיי כתב בכתב ידו שהוא כקי עדים הולד כשר ולכתחלה פסול דלמא אתיא לאינסובא עדים וסתם מתניתין ר' מאיר הוא דבעי עדי חתימה יש פסול מדרבנן גזירה משום רח אחוחו או משוח פירי בת אחותו או משום פירי הלכך לכתחלה לא תנשא בו ואם נשאת הולד כשר. יש בו ומן ואין עליו אלא עד אחד והן ואין עליו אלא עו אווו גם זה פסול מדרבנן כדמפרש לקמן ור' אלעזר מכשיר אע"פ שאין עליו עדים כלל בעי עדי חתימה. ומקשה ותו ליכא גיטין דפסולין לכתחלה והולד כשר והאיכא גט ישן התם אי נתגרשה בו לא תצא הכא באלו ג' גיטין אע״פ הכא באלו ג' גיטין אע״פ שהולד כשר תצא הניחא למ״ד תצא אלא למ״ד לא תצא מאי איכא למימר פי׳ בשמעתין: התם בגט ישן אם נתגרשה בו תנשא לכתחילה